

V 6. st. se z Číny dostává mahájánový buddhismus také do Koreje, kde získává značnou oblibu v lidových vrstvách. Jsou zakládány četné kláštery a buduje se celá řada buddhistických chrámů. Obliba buddhismu nebyla však po chuti korejským mocnářům, kteří prosazovali konfuciantví a buddhisté byli pronásledováni. Nehledě na tyto zásahy si buddhismus udržel vliv a ještě dnes se k němu hlásí více než jedna třetina korejského obyvatelstva.

Z Koreje proniká buddhismus dále, do Japonska (r. 538), kde nachází značný ohlas, zejména mezi vrstvami vzdělaného obyvatelstva. Vytvořilo se šest hlavních buddhistických sekt, které budovaly chrámy božstvům buddhistického panteonu. Tyto sekty však byly poměrně uzavřené a nevyhnuły se ani určité politizaci. Proto se dva japonští učenci buddhistické orientace, Šaišó a Kūkai, vydávají do Indie, odkud přinesli nové čisté učení. Přesto zůstává buddhismus poměrně uzavřeným náboženstvím. Do lidových vrstev proniká až zavedením kultu jednoho z velkých Buddhů – Amidy, který učí, že k záchraně člověka postačí jen pouhá víra.

Je pochopitelné, že představitelé místního japonského náboženství šintó nepřijali buddhismus nadšeně, ovšem již zmíněná tolerantnost a maximální snášenlivost buddhismu zřejmě způsobily, že začíná proces vzájemného prolínání obou náboženství a utváří se tzv. dualistické šintó. Šintoistické svatyně fungují, stejně jako obřady vedle svatyní a obřadů buddhistických.

Ve 12. století přináší čínští mnichové do Japonska učení čchan, ze kterého, po prolnutí s lidovými náboženstvími, vzniká japonský typ buddhismu – zenový buddhismus. Zen – je označení meditační mahájánové buddhistické školy, která vznikla v Číně a později byla přenesena do Japonska.

Zenový buddhismus učí o dvou hlavních cestách dosažení klidu. Je to mlčenlivá meditace v dřepu (zazen) a cvičení koan. Zazenová cesta klade důraz na držení těla v lotosovém sedu a regulované dýchání. Tak je vyvoláván stav zvláštního vnitřního vyrovnání, které vede k osvícení.

Koan jsou cvičení v podobě protismyslných, racionálně neřešitelných úkolů. Tato cvičení mají pomoci člověku vypnout rozumové schopnosti, překročit jejich hranici a ponořit se do hlubších psychických vrstev. Spojením obou cest se věřící dostává k cíli cesty zenového buddhismu – k osvícení. Po druhé světové válce byly metody

zenu propagovány japonským učencem D. T. Suzukim a našly odezvu v mnoha zemích, např. v Americe v podobě tzv. beat zen buddhismu. Svým důrazem na tělesná cvičení, aktivizaci rozumu, snahou překonat jednostrannou racionalitu a prostoupit do hlubin vnitřního lidského já připoutává zen v současné době k sobě pozornost nejrůznějších skupin obyvatelstva ve všech zemích světa.

Judaismus, křesťanství, islám

Judaismus, křesťanství a islám – tři velké monoteistické systémy, které jsou historicky neoddtělitelně spjaty. Judaismus, ve kterém se formuje zřetelná představa jediného boha – boha, který se zásadně liší od božstev tehdejších národů, tvůrce tohoto světa, ale především boha, který na vrchol stvoření staví člověka. Člověka pak učinil středem svého zájmu. Vrcholným počinem židovské teologie není monoteismus, “ale charakter, jaký přisoudila svému jedinému Bohu. Pro bohy současníků židů byly příznačné dva rysy: měli sklon k amorálnosti a nejevili starost o lidské bytosti. Židovský Bůh měl vlastnosti právě opačné. Zatímco olympští bohové pronásledovali krásné ženy, Bůh sinajského ho zjevení pečoval o vdovy a sirotky. Zatímco mezopotamský Anu a kanaánský El zůstávali neteční, Hospodin vyřkl Abrahámovu jméno a pozvedl svůj lid z anonymity.”⁴⁴ Tento jediný Bůh uzavírá prostřednictvím Mojžíše smlouvy se židovským národem, národem, který si mezi všemi ostatními vybral ke spáse.

V posvátných textech judaismu – v knihách proroků – se však zřetelně rysuje předzvěst vzniku nové smlouvy, smlouvy, která bude uzavřena mezi Bohem a všemi lidmi. K tomuto příslibu se pak hlásí křesťanství, které se v lůně židovství rodí. Proto může Ježíš říci: “Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proročky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.” (Mt 5, 17)

Židovství a zčásti pak i křesťanství pak ovlivňují proces utváření třetího monoteistického systému – islamu. I v jeho posvátných textech – Koránu – nacházíme jejich zřetelné stopy.

Judaismus

Historie tohoto náboženství je kapitolou velmi rozsáhlou a členitou. Prameny judaismu sahají do třetího tisíciletí př. n. l. a jsou spjaty

⁴⁴ Smith, H.: Světová náboženství. Praha, 1995, s. 181

s polyteistickými kulty kočovných semitských národů. Iméno jediného Boha Jahve se objevuje již v tomto období. S dalšími fázemi dějin židovského národa seznamují knihy Starého zákona, z nichž se dovídáme o zakladatelích židovského národa, praotcích Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, kterému dal Bůh jméno Izrael a podle něhož se židovský národ nazývá.

Abraham se usadil na území Kanaánu (později Palestina) kolem r. 1800 př. n. l., ale v dobách velké neúrody odchází předkové židů do Egypta, kde se usazují. Abraham je počátečním článkem ve smlouvě vyvoleného národa s jediným Bohem.

Egyptský útlak však vede ve 13. st. př. n. l. k odchodu židů pod vedením Mojžíše. Zde nastává významný zlom v dějinách židovského náboženství. Při východu z Egypta (exodus) uzavírá Bůh praotců, nyní již jediný Bůh Jahve, na hoře Sinaj smlouvu s národem Izraele. Tato smlouva byla zapsána na kamenných deskách a obsahovala pověstných deset božích přikázání. Podle starého zvyku pak byla smlouva zpečetěna krví obětího zvířete. Bůh Izraelitů je Bohem stvořitelem, který vládne celému světu, přestává být jedním z kmenových božstev.

Dvanáct kmenů se pak usadilo na území Kanaánu. Začalo období vlády soudců a králů. Kolem roku 1050 př. n. l. jmenoval soudce Samuel prvního krále Izraele – Saula. Po něm následoval David, který vytvořil v Jeruzalémě náboženské centrum. Davidův syn Šalomoun, proslulý svou neobyčejnou moudrostí, postavil v Jeruzalémě chrám, středisko kultu Boha Jahve.

Šalomounovo panování mělo ovšem i negativní následky. Vyčerpalo stát ekonomicky a přineslo sociální napětí. Důsledkem toho byl rozpad státu po Šalomounově smrti na Izrael (severní část) a Judeu (část jižní). Izrael byl záhy dobyt Asyřany (r. 722). R. 586 dal babylonský panovník Nabuchodonosor příkaz ke zničení chrámu v Jeruzalémě. První kapitola dějin židů se uzavírá.

V další kapitole následuje období babylonského zajetí, které potíhalo obyvatele Judeje. Vyrobobození mu přinesl perský panovník Kýros, který r. 539 obsadil Mezopotámii, a židům umožnil návrat do Jeruzaléma. Za Kýrovy pomoci byl obnoven chrám, ale území židovského státu, ležící na významné křižovatce mezi východem a západem bylo neustále středem zájmu okolních národů. Persané byli vytlačeni Řeky, po nich následovali Římané. Život obyvatelstva byl natolik obtíž-

ný, že dochází k procesu tzv. diaspory – rozptýlování židů do okolních oblastí, život v kterých byl pro ně podstatně klidnější.

Přes všechny tyto útrapy si dokázali židé zachovat svou kulturu, rasovou i náboženskou identitu, zjevně posilování učení o národu vyvoleném Bohem. Situace se však dále komplikovala. V roce 70 skončila židovská válka zničením Jeruzaléma i centra židovského náboženského kultu – Jeruzalémského chrámu. Po roce 70 se završuje proces oddělení křesťanství od judaismu, a když se křesťanství stalo na konci 4. st. n. l. státním náboženstvím v Římě, byli židé vyloučeni ze všech veřejných funkcí a byla jim odeprána všechna práva. V křesťanských státech trvala tato situace až do 18. století. Obdobně se k židům zachoval i islámský svět. Židé nacházeli útočiště především v severní Africe, Malé Asii, v Holandsku, kde byli přijímáni, ale vrcholná tragédie židovství byla teprve budoucností, utrpení židů dosahuje svého vrcholu teprve v minulém století, v období 1937–1944, tzv. holokaustu – hromadné vyvražďování židovského obyvatelstva fašisty.

Posvátnými texty židovského náboženství je tzv. Tenakh – spisy Starého zákona – Pět knih Mojžíšových – Pětikniží, Pentateuch (hebr. Tora – Zákon), Knihy prorocké (hebr. Neviim) a ostatní spisy (hebr. Ketuvim). Spisy byly napsány mezi 10 st. př. n. l. a 2. st. př. n. l. Za první úplnou sbírku židovských starozákonních textů je považována řecká verze označovaná jako Septuaginta (Septuaginta – Sedmdesát – podle legendy se na jejím překladu do řečtiny podílelo sedmdesát mudrců), pocházející ze 2. st. př. n. l. Septuaginta je zajímavá tím, že obsahuje některé materiály, označované jako apokryfy (texty skryté), které nebyly později synodou v Jamnii (r. 90 n. l.) zahrnuty mezi texty židovského kánonu.

Židovské náboženství bylo šířeno nejprve ústním podáním. Teprve ve 2. st. n. l. vzniká tzv. Mišna (Učení) obsahující výklad Tóry (Zákona) a sbírka komentářů k Mišně Gemara. V 5. st. pak vzniká spojením Mišny a Gemary pověstný židovský Talmud – dvanáctisvazková sbírka předpisů víry, obradů, mravních zásad i právních ustanovení.

Základní články vyznání židovské víry byly sestaveny až ve 12. století Mošé Maimonidem a jsou považovány za její základ. Podle nich věří židé v jediného Boha, stvořitele všeho jsoucího. Tento Bůh je netělesný (Bůh je duch) a věčný.

Samotné pojetí židovského Boha (JHWH „jsem, který jsem“, „ten, který tvoří“) je velmi neobvyklé. Jde o Boha absolutně spravedlivého,

ale velmi přísneho a trestajícího. Tento Bůh není neomylný (lituje, že stvořil člověka, není spolehlivý při výběru králů, např. Saula apod.) a někdy dokonce dychtí po pomstě (viz např. Josue 6,21). Zároveň je však Bohem, který lpí na svém vyvoleném národě, je Bohem židů.

Povinností věřícího je uctívat jen tohoto Boha a sloužit mu. Významným článkem židovské víry je víra v proroctví a Mojžíšovo prvenství před všemi proroky, dále víra ve zjevení zákona Mojžíšovi na Sinaji a neměnnost zákona. Židé věří, že Bůh je vševědoucí. Dalším článkem je zákon odplaty nejen po smrti, ale i v tomto životě. Dále věří v příchod mesiáše – spasitele a ve vzkříšení.

Bůh je s člověkem stále ve spojení prostřednictvím modlitby a meditace. Dodržování zákona znamená přispět k urychlení příchodu království božího na zemi. Signálem k tomu bude mesiáš – potomek Davidův. Izraelitům Bůh sdělil svůj plán spásy a jejich národ v něm hraje důležitou roli. Proto považují židé Zákon za nejvyšší autoritu a jeho dodržování za svatou povinnost každého jednotlivce.

Židovský zákon je velmi složitý. Obsahuje 613 přikázání, z toho je 248 přikázání a 365 zákazů. Podle něj byli všichni lidé stvořeni k obrazu božímu, a proto jsou si také všichni rovni. Proto předepisuje zákon úctu vůči každému člověku. Zvláštní pozornost je věnována sociálním otázkám. Příkladuje se péče o chudé, vdovy a sirotky, nemocné, ale také např. o cizince a zajatce.

Judaismus učí, že všichni lidé byli stvořeni svobodní a schopní sami si zvolit mezi dobrem a zlem. Nikdo nezdědil prvotní hřích. Tento svět byl stvořen Bohem pro člověka, je to dobrý svět, ze kterého se má člověk radovat, užívat jeho darů pro sebe, své blízké i pro službu jedinému Bohu. Jde o vyjimečně optimistické náboženství, které klade za cíl dosažení spásy již zde, v tomto světě. Pro židovství je vůbec typické, že se věnuje problémům tohoto světa a života v něm. Otázka posmrtného života není pro něj důležitá. Chybí mu dořešení otázky, co se děje po smrti. Stejně tak problematika vzkříšení je spojena s tímto světem. Nepředpokládá se jeho zánik, ale jakási reforma.

O židovství lze alespoň částečně také tvrdit, že je způsobem života. Každodenní život židů je prostoupen plněním celé řady předepsaných povinností. Proto se lze také odvážit konstatování, že domov je střediskem židovského kultu mnohem více nežli chrám – synagoga. I zde je celý cyklus lidského života spojen s obradami. Jedním z nejvýznamnějších momentů je narození dítěte, spojené s obradem slavnostního

udělení jména v synagoze. Novorození chlapi jsou osmý den po narození podrobeni obradu obřízky. Třicátý den po narození vykupuje otec dítě – předá rabinovi stříbrný peníz. Jde zřejmě o pozůstatek obradu obětování prvorozeného zvířete ze stáda a vykupování prvorozeného dítěte v rodině.

Ve třinácti letech jsou chlapi přijímáni do náboženské obce jako její plnoprávní členové slavnostním obradem barmicva. Poprvé dostane šálu s třásněmi (talit, připomíná boží přikázání), kterou si muži během bohoslužeb pokrývají hlavu. Připne si také tefilin – krabičku s posvátnými texty, která se připevňuje na čelo pomocí kožených řemínků a je vyzván, aby přečetl kapitolu z Tory. Od tohoto okamžiku je platným členem náboženské obce a je počítán mezi tzv. „deset mužů“ – to je počet potřebný ke konání bohoslužby. Od této chvíle dodržují všech 613 přikázání. Dívky dospívají ve dvanáctém roce, kdy slaví tzv. batmicva.

Dalším významným svátkem judaismu je sabat. Znamená odpočinek a slaví se sedmý den v týdnu – tedy v sobotu, která ovšem podle židovského uspořádání času začíná již pátečním večerem. Je to svátek oddechu od práce, spojený s náboženskými obradami a rodinnými svátky. Připomíná se jim den, kdy Bůh odpočíval po stvoření světa. V tento den židé nepracují, podle Zákona se nezažihá ani nezhášá světlo či oheň, nevaří, nešije, nepíše, neprovádí žádné finanční operace a také je zakázáno používat jakékoli dopravní prostředky. Svátek začíná zažehnutím svíček na čistě prostřeném stole. To se děje ještě před západem slunce. Na stole leží dva bochníky chleba a pohár s vínem. Večere začíná shromážděním rodiny u stolu, poděkováním paní domu a čtením z Tory. Pán domu pak žehná víno a chléb, začíná vlastní večere.

Pokrmu pro tuto příležitost, ale nejen pro ni, musí být košer (obradně čisté, tj. připravené podle židovských přikázání a rituálů). Zákon zakazuje jíst maso jiných zvířat než přezvýkavců – sudokopytníků. Není se veprův a koňské maso, ryby, které nemají ploutve a šupiny a maso zvířat zabitých jinak než podříznutím. Zakazuje se také, aby na stole byla současně mléčná a masitá jídla.

Obrady v synagoze (synagoga – shromáždění) se při svátku sabat konají v pátek večer a v sobotu ráno. Budovy klasických synagog jsou většinou obdélníkového půdorysu. Jedna strana budovy ukazuje k Jeruzalému. Uvnitř je pak na této stěně umístěna skříňka s texty Starého zákona. Lavice jsou pak rozmístovány tak, aby věřící seděli

čelem k této schránce. Původně byly v synagogách vyhrazeny mužské a ženské části, toto dělení se dodnes zachovalo v synagogách ortodoxního judaismu.

Bohoslužba sestává z kázání a čtení ze Zákona, společné modlitby a na závěr je otevřena skříňka. Svítky s textem Zákona jsou pak nesený kolem synagogy a lidé v lavicích se jim klaní. Kromě bohoslužeb se židé modlí i v soukromí a dodržují i mimo sabat přesná pravidla stravování.

K největším židovským svátkům patří Nový rok – Roš ha-šana, Smíření – Jom kippur, Svátek stánků – Sukot, Svátek světél – Chanuka, Purim, Pesach, Letnice – Šavuot. Podle židovského kalendáře se roky počítají podle biblických textů od stvoření světa. Rok začíná na podzim a řídí se lunárním kalendářem s cyklem 354 dní.

Svátkem Nového roku začíná církevní kalendář. Slaví se začátkem podzimu – v roce 2003 např. začal tento svátek 26. září a židé oslavili příchod roku 5764. Svátek začíná desetidenním pokáním, v průběhu kterého představuje každý věřící pomyslně před nebeský soud, kde se zpovídá ze svých vin, současně toto období slouží k uspořádání všech záležitostí. Vlastní svátek pak probíhá shromážděním věřících za zvuků šofaru – hudebního nástroje, zhotoveného z beraního rohu, který podle tradice zahání demony. Věřící pak společně odcházejí k vodě, kde se koná obřad taších (odhodíš). Jeho smyslem je odhození hříchu, který zmizí v hlubinách. Večer se jí řepa, pórek a datle. Tato slova mají v hebrejštině dvojitý význam. Slovo silka označuje řepu a zároveň znamená také sloveso vyhnat, karat je pór, ale současně znamená také odsekat, vymýtit, temerim jsou datle, ale také znamená zahubeni. Složení jídelníčku tedy říká: Bože dej, aby naši nepřátelé byli vyhnáni, vymýceni, zahubeni.

Svátek Smíření se koná desátý den nového roku. Je to jeden z nej-důležitějších svátků judaismu a předchází jej dvacetitýř hodinový přísný půst. Nejjí se ani nepije na znamení pokání za hříchy vlastní i hříchy všech členů společenství. Půst byl v minulosti ukončen pohřebními nářky a přenesením hříchů na obětního kozla, který byl vyhnán do pouště.

Dalším svátkem je Svátek stánků. Jde zřejmě o starý zemědělský svátek díkyvzdání za sklizeň, který byl později přenesen na biblickou událost. Je to podzimní svátek, kdy se věřící modlí za vydatný déšť (pozůstatky zemědělské tematiky), je také svátkem modlitby za zemědě. Připomíná biblickou událost vyjití židů z Egypta a jejich pobyt na poušti:

„Sedm dní budete bydlet ve stáncích, aby všechna vaše pokolení věděla, že jsem přechovával Izraelce ve stáncích, když jsem je vyvedl z egyptské země“ (Leviticus 23, 42–43). Proto se při tomto svátku staví stánky se střechami z listí, které připomínají boží ochranu po vyvedení z Egypta.

Osmidenní Svátek světél je zimním svátkem, připomínajícím znovuvysvěcení Druhého chrámu v Jeruzalémě Judou Makkabejským v r. 164 př. n. l. Chrást byl znesvěcen r. 167 Antiochem IV, který zrušil židovské zákony a do chrámu umístil sochu boha Dia. To vyvolalo vzpouru Makkabejců, kteří chrám v r. 164 obsadili a očistili. Legenda vypráví, že v chrámu byla nalezena nádobka s čistým olivovým olejem, který neshořel za jeden den, jak všichni předpokládali, ale za celých osm dní. U příležitosti tohoto svátku se každý den zapaluje nová svíce na osmiramenném svícnu.

Svátek Purim – svátek losů – připomíná osvobození židů z nadvlády Peršanů podle knihy Ester. Slaví se na jaře. Připomíná věřícím, že mají konat dobré skutky. Doprovozují jej veselice a karnevalové průvody.

Osm dní trvá i svátek Pesach. Židé si v něm připomínají vyjití z Egypta. V tomto svátku je sloučeno několik svátků, které byly později spojeny a upraveny tak, aby připomínaly především vyjití z Egypta. Svátek beránka, původně svátek prvotin – přinášení prvorozeného mláděte jako oběti bohům – byl upraven a spojen s potřebou označit židovské domy a ochránit je před desátou egyptskou ranou, stejně jako byl upraven tzv. „svátek nekvašených chlebů“ – Macot. O Pesahu je zvykem jíst jehněčí maso s hořkými bylinkami a nekvašené chleby. Připomíná se tím doba nevolnictví a spěšný odchod z Egypta a také pobyt na poušti.

Judaismus se ve svém vývoji rozdělil na několik proudů. Patří sem především ortodoxní křídlo, představující tradiční judaismus, lpící na Zákone a autoritě rabína (označovaný někdy také jako judaismus rabínský). Proti tomuto křídlu stojí skupina progresivních hnutí. V 18. stol. vznikl v Evropě liberální proud judaismu. Důraz je v něm přenesen na etické a obecně lidské aspekty židovství, význam zakázů a obřadů je v něm částečně utlumen, objevují se kritické přístupy k biblickým textům. Na něj navazuje reformní judaismus, který oslabuje prvky nacionalismu a izolovanosti židů. Zmírňuje tendence soustřeďující se na návrat k Sionu, prosazování představ o příchodu vlastního mesiáše a také snahy o obnovu obětního rituálu.

V 19. stol. vzniká ve Spojených státech odnož judaismu nazývaná konzervativní. Je to pokus o kompromis mezi dvěma hlavními křídly judaismu – ortodoxií a progresivismem. Konzervativci lpí sice na autoritě rabínů a rabínské tradici v judaismu, na druhé straně však usilují o přizpůsobení judaistických obřadů modernímu člověku.

Dalším proudem judaismu je judaismus mystický. Představují jej dva směry: kabala (tradice) a chasidismus. Hnutí kabaly vzniklo ve 13. století ve Španělsku. Původ učení není zcela jasný. Podle legendy je sdělil Bůh Mojžíšovi na Sinaji a Mojžíš je pak předal několika vyvoleným. Velmi dlouho se učení kabalistů šířilo pouze ústním podáním. Pojem „kabbala“ je odvozen zřejmě z hebrejského „kibbel“ – něco ústně sdělit.

Kabala je považována za cestu k Bohu, ovšem je mnohem více než pouhá víra v Boha. Za zjevným významem posvátných textů totiž hledají kabalisté určité tajemství, týkající se tajemného řádu věcí a skryté poselství. Důraz se klade především na skryté poselství Tory. Podle názorů kabaly nebylo v Torě nic ponecháno náhodě a každé její slovo má svou tajemnou, skrytou strukturu. Prostředkem k odhalení skrytého významu textu je odhalení skrytého významu jazyka Tory – hebrejštiny. Ta je kabalisty prohlašována za boží dar a nástroj vyššího poznání. O tajemném a božském původu psané formy hebrejského jazyka pojednává jedna z nejnámějších kabalistických knih „Sefer jecira“ (Kniha stvoření).

Stoupenci kabaly přikládají také velký mystický význam číslicím a písmenům. V knize Sefer jecira nacházíme kosmologické schéma operující s deseti sefiroty (čísly) odpovídajícími pravděpodobně deseti božím příkazáním, 22 znaků hebrejské abecedy tvoří 22 cest. Stvoření probíhá na základě těchto 32 počátečních prvků. V kabale se projevuje také vliv novoplatonismu, který si ovšem kabala určitým způsobem upravuje. Je to patrné na příkladu dualismu duše a těla, kde kabalisté jednoznačně nepřevzali platónské opovržení tělesným světem. Představitelé kabaly věří, že základní teze kabalistického učení jsou stále a nezrušitelné.

Chasidismus je jednou z nejpozdějších syntéz židovské mystiky. Vzniká jako snaha aplikovat učení kabaly na každodenní život. Za zakladatele hnutí je považován Israel Baal Sem Tob, který žil v Polsku na přelomu 17. a 18. století. Ovšem za předchůdce chasidismu jsou považováni pražští rabíni Jehuda Low ben Becalel a Jonathan Eibenschutz.

Hebrejský pojem „chásid“ znamená zbožný. Chasidisté se zabývali podrobným studiem židovských a kabalistických spisů, přehlíželi světské záležitosti, obvykle žili v obrovské bídě. Někteří badatelé (např. J. Langer) považují chasidismus za zpopularizovanou formu kabaly, za svérázný lidový panteismus (panteismus – učení ztotožňující boha a materiální svět).

Chasidisté hlásají radost z víry v Boha, který je všudypřítomný. Podle jejich představa je veškerá hmota odusevnělá, plná „duchových jisker“. Chasidisté odmaterializovali nejběžnější úkony lidského života (spánek, jídlo) a povýšili je na vznešené bohoslužebné úkony. Za základní životní pocit prohlásili chasidisté radost (vyjadřovanou tancem a zpěvem), základními životními postoji byla prostota a trpělivost, pokora. Překvapující byl jejich neotřesitelný optimismus a víra v dobro. Chasidisté byli velmi krutě pronásledováni křesťany a v samotném judaismu byl chasidismus dlouho považován za kacířské učení. V současné době již chasidismus prakticky ve své původní podobě neexistuje. Jeho elán vyprchal a přiblížil se středoevropskému judaismu.

Křesťanství – počátky

Jako odnož židovství vzniká v 1. století n. l. v Palestině, tehdejší provincii Římské říše. Křesťanství (z řec. christos – pomazaný, posvěcený) je monoteistické (jednobožské) náboženství, v němž Bůh je ve třech osobách (trojediný). Tzv. svatá Trojice zahrnuje Boha – Otce, Syna a Ducha svatého. Vystupuje jako náboženský systém, který překlenuje omezenost židovství, rozšířil jeho hranice. Křesťané se považují za „nový lid“ tj. židy i pohany, kterým Ježíš svou smrtí ukázal cestu ke spáse. A ta se děje vírou v Ježíše, nikoli striktním dodržováním zákona. Touto myšlenkou nabývá křesťanství kosmopolitního rázu. Otevírá se všem lidem bez rozdílu.

Pro rané křesťanství je charakteristická představa o velmi blízkém druhém příchodu mesiáše, která je patrná z celé řady novozákonních spisů „Anděl mi řekl: „Tato slova jsou věrná a pravá; Pán, Bůh dávající ducha prorokům, poslal svého anděla, aby oznámil svým služebníkům, co se má brzo stát: Hle, přijdu brzo. Blaže tomu, kdo se drží proroctví této knihy“. (Zj. 22, 6–7). V dalším vývoji křesťanství je pak tato představa nahrazena ideou osobní spásy každého jedince.

Jedna z prvních křesťanských skupin se, pravděpodobně, formuje v Jeruzalémě. Odtud je pak křesťanské učení nejdříve šířeno v Judeji

ÚK PdF MU Brno

3201099720

TEORIE A DĚJINY NÁBOŽENSTVÍ

Dagmar Demjančuková

2003
DOBŘÁ VODA